

02.07.2019

TÜRKİYE'NİN SAVUNMA-GÜVENLİK-DIŞ POLİTİKASINI İLGİLENDİREN GELİŞMELER

ORTADOĞU-AFRİKA

İsrail istihbaratı: Körfez bölgesindeki saldırıların arkasında 'kesinlikle' İran var... Mossad Başkanı Yossi Cohen, İsrail'in Herzliya kentinde düzenlenen bir konferansta yaptığı konuşmada, Tahran yönetimini hedef aldı. Hem Mossad'ın hem de bazı yabancı istihbarat servislerinin elindeki bilgilere göre Körfez bölgesindeki saldırıların arkasında İran'ın olduğunu öne süren Cohen, "İran bu tür saldırılarla dünyaya herhangi bir gerilimden çekinmediği ve Tahran'a uygulanan yaptırımların kaldırılmaması ya da gevşetilmemesi durumunda dünyadaki petrol piyasasına ciddi zararlar verebileceği mesajını iletmeye çalışıyor." dedi. İran'ın nükleer çalışmalarının bilimsel amaç taşımadığı ve Tahran yönetimi ile P5+1 ülkeleri arasında 2015'te imzalanan nükleer anlaşmanın "kötü bir anlaşma" olduğu iddiasında bulunan Cohen, "Sadece kesin kararlılık onun (İran) nükleer silaha sahip olmasına engel olabilir." diye konuştu.

Afganistan'da Taliban saldırısı: Onlarca ölü ve yaralı; yaralıların çoğu ilkokul öğrencileri... Taliban militanlarının, Afganistan'ın başkenti Kabil'de Savunma Bakanlığı'na bağlı bir binayı hedef aldığı bombalı ve silahlı saldırıda onlarca kişi öldü ve yaralandı. İçişleri Bakanlığı, saldırıda en az 4 kişinin yaşamını yitirdiğini açıkladı ancak çeşitli kaynaklar en az 34 kişinin hayatını kaybettiğini bildirdi. Sorumluluğunu Taliban örgütünün üstlendiği saldırıda bir ilkokulun saldırılan binanın hemen yanında yer alması nedeniyle 51'i çocuk en az 105 kişi de yaralandı.

İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, AB'nin Tahran'a "otomatik yaptırımlar" uygulamasını istedi... İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, Avrupa Birliği'nden, İran'ın uranyum zenginleştirme faaliyetlerinden dolayı Tahran'a "otomatik yaptırımlar" uygulamasını istedi. İran'ın 2015 yılındaki nükleer anlaşmada öngörülen uranyumun zenginleştirilmesiyle ilgili limiti aştığını kaydeden Netanyahu, "İsrail'in İran'ın nükleer silah üretmesine izin vermeyeceğini bir kez daha söylemek istiyorum. Avrupa ülkelerine de, verdikleri taahhüde sadık kalmaları çağrısı yapıyorum. Sizler İran'ın anlaşmayı ihlal ettiğinde harekete geçme taahhüdünde bulundunuz. Sizler, BM tarafından belirlenen otomatik yaptırım mekanizmasını harekete geçirme taahhüdünde bulundunuz." dedi. Söz konusu anlaşmayla ilgili Reuters'e konuşan bir Avrupalı diplomat, anlaşma uyarınca belirlenen mekanizmaya

göre, uyuşmazlık halinde, imzacı ülkelerin oluşturduğu ortak komisyonun bir sonraki adımı belirlemek için söz sahibi olduğunu söyledi.

İran'ın zenginleştirilmiş uranyum kararına uluslararası camiadan tepki... İran'ın zenginleştirilmiş uranyum stokunu nükleer anlaşmada belirtilen limitin üstüne çıkarmasına bir çok ülkeden tepki geldi. Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Donald Trump, "İran ateşle oynuyor" dedi. Beyaz Saray'dan yapılan açıklamada ise "ABD ve müttefiklerinin, İran'ın nükleer silah geliştirmesine asla izin vermeyeceği" ifade edildi. İngiltere Dışişleri Bakanı Jeremy Hunt, İran'ın nükleer anlaşmayı bozmasının endişe verici olduğunu ancak İngiltere'nin halen anlaşmayı desteklediğini açıkladı. Almanya Dışişleri Bakanlığı yaptığı açıklamada, İran'ın zenginleştirilmiş uranyum limitini nükleer anlaşmada belirtilen sınırın üstüne çıkartmasını "kaygı verici" olarak nitelendirdi. Birleşmiş Milletler Genel Sekreter Sözcüsü Stephane Dujarric, "İran İslam Cumhuriyeti'nin bu kararı anlaşmanın korunmasına yardımcı olmayacak ve İran halkını anlaşmanın somut ekonomik faydalarından mahrum bırakacak." dedi. Sorunun yine Kapsamlı Ortak Eylem Planı (KOEP) çerçevesinde çözülmesi gerektiğini belirten Dujarric, BM Genel Sekreteri Antonio Guterres'in İran'a nükleer anlaşmaya bağlı kalma ve anlaşmadaki taahhütlerini yerine getirmesi çağrısında bulunduğunu söyledi.

İran nükleer anlaşmanın izin verdiği uranyum stoku sınırını aştığını doğruladı... Tarafı olduğu nükleer anlaşmanın izin verdiği uranyum stoku sınırını aştığını doğrulayan Tahran, "İran uzun zamandır mutabakatın şartlarını ihlal ediyordu" açıklamasında bulunan Beyaz Saray'ın bu iddiasını yalanladı. İran Dışişleri Bakanı Cevad Zarif, Beyaz Saray Basın sözcüsü Stephanie Grisham tarafından yapılan açıklamaya tepkisini Twitter üzerinden gösterdi. Twitter'dan yaptığı paylaşımda, Beyaz Saray açıklamasındaki "İran'ın, anlaşmanın koşullarını, mutabakattan önce dahi ihlal ettiğine dair en ufak bir şüphe yok" ifadesini işaretleyen Zarif, "Cidden mi?" diye yazdı.

Irak Başbakanı Abdolmehdi'den Haşdi Şabi'yi feshetme kararı... Haşdi Şabi'ye ait yerlerin kapatılmasını isteyen Irak Başbakanı, Haşdi Şabi'nin (Halk Seferberlik Güçleri) ya Irak ordusuna katılması ya da parti yasasına göre siyasete katılmaları gerektiği belirtildi. Kararnamede, Irak ordusunun bir parçası olan Haşdi Şabi güçlerinin Başkomutan'ın emirleri doğrultusunda hareket etme yükümlülüğü olduğu ve söz konusu yapıdan da Başbakan'ın atayacağı kişinin sorumlu olacağı ifade edildi.

Irak yumurtadan sonra Türkiye'den sofralık tuz, şehriye ve makarna çeşitlerine de ithalat yasağı getirdi... Türkiye, Irak'ın başka ülkelere ithal ettiği 944 kalem üründen bu ülkeye ihraç etmek için ticari engellerin kaldırılmasına yönelik temaslarını sürdürürken, Irak yumurtadan sonra Türkiye'den sofralık tuz, şehriye ve makarna çeşitlerine de ithalat yasağı getirdi.

TÜRKİYE

Türkiye, AB dönem başkanlığını devralan Finlandiya'dan sürecin canlandırılmasını bekliyor...

Finlandiya Avrupa Birliği dönem başkanlığını 6 aylığına Romanya'dan resmen devraldı. Bu görevi 31 Aralık tarihine kadar üçüncü defa üstlenecek olan Finlandiya'yı yoğun bir süreç bekliyor. Yeni kurulan Finlandiya hükümetinin öncelikleri arasında iklim değişikliği ile mücadele, Brexit ve 2021-2027 yıllarını kapsayacak olan Avrupa Birliği bütçesi bulunuyor. Avrupa Birliği'nin dünya genelinde iklim değişikliği ile mücadeleye öncülük etmesini isteyen Finlandiya Başbakanı Antti Rinne'nin sloganı "Sürdürülebilir Avrupa - Sürdürülebilir gelecek". Finlandiya'nın dönem başkanlığı Türkiye'nin 1999'da yapılan Helsinki Zirvesi'nde AB adayı ilan edilmesinin 20. yıl dönümüne denk geliyor. Türkiye - AB ilişkilerinin bu 6 aylık süre zarfında canlandırılmasına yönelik beklentiler yüksek.

Cumhurbaşkanı Erdoğan Çin ziyareti öncesi Şinhua haber ajansına röportaj verdi...

Erdoğan, Pekin'de gerçekleştireceği resmi ziyaret öncesinde Çin haber ajansı Şinhua'ya yazılı röportaj verdi. Türkiye'nin, Çin'in "Kuşak ve Yol Girişimine" ilk destek veren ülkelerden biri olduğunu belirten Erdoğan, "Orta Koridor" projesi ile "Kuşak ve Yol Girişimi"nin tabiatları gereği uyumlu olduğunu kaydetti. Şinhua'ya verdiği röportajda Erdoğan, başbakanlığı dönemine denk gelen 2010 yılında iki ülke arasında stratejik iş birliğinin oluşturulduğunu ve bu ilişkilerin güçlendirileceğini belirtti. Cumhurbaşkanı, bugün başlayacak Pekin temaslarında ekonomi, ticaret, turizm, yatırımlar, güvenlik, savunma ve terörle mücadele başta olmak üzere ikili işbirliği alanları ile bölgesel ve uluslararası konuların da görüşüleceğini aktardı. Karşılıklı ziyaretlerin, ikili işbirliğine olumlu şekilde yansıtıldığını kaydeden Cumhurbaşkanı Erdoğan, istişareleri sıklaştırdıkça, ilişkilerin siyasi, ticari, kültürel açılardan gelişeceğini kaydetti. Erdoğan röportajını, "Küresel piyasalarda belirsizliğin arttığı mevcut iklimde önde gelen oyuncular olarak Çin ve Türkiye'nin iletişimi artırmalarının izlenecek en doğru yol olduğu kanaatindeyim" ifadeleriyle noktaladı.

AVRUPA – AB - BM

AB Adalet Divanı Katalan liderlerin Avrupa parlamenterliğini reddetti...

İspanya'nın doğusundaki Katalonya özerk yönetimindeki bağımsızlık yanlısı referandumun ardından Belçika'ya sığınan Katalan siyasetçilerin Avrupa parlamenti olma girişimleri Avrupa yargısı tarafından engellendi. Avrupa Adalet Divanı, Belçika'ya sığınan eski Katalonya Özerk Hükümet Başkanı Carles Puigdemont ve eski Katalonya Özerk Hükümeti Üyesi Antoni Comin'in Avrupa parlamenti olabilmeleri için ihtiyati tedbir uygulanması taleplerini reddetti. Mahkeme, ret kararına gerekçe olarak, Puigdemont ve

Comin'in 26 Mayıs'ta yapılan Avrupa Parlamentosu (AP) seçimini kazanmalarına rağmen İspanya Merkez Seçim Kurulu tarafından Avrupa parlamenti ilan edilmemelerini ve İspanya devleti tarafından gönderilen listede isimlerinin olmamasını gösterdi.

BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, 1,5 milyon sığınmacı için yeni yer arayışında... BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, bir milyon 440 binden fazla insan için yeni yer arayışında. Kendileri için yeni yer aranan sığınmacıların 420 bininin Türkiye'de olduğu belirtiliyor. Her beş sığınmacıdan dördünün kalkınmakta olan ülkelere sığındığını belirten Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiseri Filippo Grandi, ev sahibi birçok ülkenin kendi ekonomik sorunları olduğuna ve kendi halkından birçok kişinin yoksulluk sınırının altında yaşadığına dikkat çekti. Grandi, "Küresel krizlerin sorumluluğunun daha adil bir şekilde dağıtılması gerek" şeklinde konuştu.

ABD

Donald Trump Kore Yarımadası'nda askerden arındırılmış bölgeye gitti... Japonya'da düzenlenen G20 Zirvesi'nin ardından bölgedeki temaslarına devam etmek üzere Güney Kore'ye geçen Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Donald Trump, Kuzey Kore lideri Kim Jong-un ile görüştü. Trump ve Kim, Güney Kore ve Kuzey Kore arasında bulunan 'silahsızlandırılmış bölgede' buluştu. Sınırdan tokalaştıktan sonra Kim'in daveti üzerine Kuzey Kore topraklarına geçen Trump, böylelikle ülkeye ayak basan ilk ABD Başkanı oldu.

ABD iki yıllık aradan sonra ilk kez Halep vilayeti yakınlarındaki radikal İslamcı milislere hava saldırısı düzenledi... Suriye'nin kuzeybatısında son aylarda Rusya destekli rejim güçleriyle radikal İslamcı milisler arasındaki çatışmalarla gündemden düşmeyen bölgeye ABD hava saldırısı düzenledi. Amerikan hava kuvvetlerinin iki yıllık aranın ardından bölgeye düzenlediği ilk hava saldırısının "Halep vilayeti yakınlarında" gerçekleştiği açıklandı. Amerikan Merkez Kuvvetler Komutanlığı'ndan (CENTCOM) yapılan açıklamada saldırıda El Kaide'nin Suriye koluna bağlı cihatçı gruplara ait eğitim tesislerinin hedef alındığı belirtilerek operasyonun "ABD vatandaşlarını, ABD'nin ortaklarını ve masum sivilleri tehdit eden saldırıların planlamasından sorumlu El Kaide milislerine yönelik olduğu" ifade edildi. Açıklamada "Suriye'nin kuzeybatısının El Kaide liderlerinin terörist faaliyetleri aktif olarak koordine ettiği, bölgede ve Batı'daki saldırıların planlamasını yaptığı güvenli bir liman olmayı sürdürdüğüne" dikkat çekilerek "Müttefiklerimiz ve ortaklarımızla, IŞİD ve El Kaide'nin Suriye'yi güvenli liman olarak kullanmasına engel olacağız" denildi.

Trump: ABD'li firmalar Huawei'ye ürün satmaya devam edebilir... Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Başkanı Donald Trump, güvenlik gerekçesiyle ambargo uyguladıkları Çin'in telekomünikasyon

devi Huawei'ye Amerikalı firmaların ürün satmaya devam edebileceğini duyurdu. G20 zirvesi için bulunduğu Japonya'nın Osaka şehrinde Çinli mevkidaşı Şi Cinping ile görüşükten sonra basın mensuplarına açıklamalarda bulunan Trump, Huawei'ye ABD'li firmaların daha önce sattıkları yüksek teknoloji ürünlerini satmaya devam etmesine izin verdiğini belirterek, "Bu ürünleri satmaya devam etmelerine ikna oldum." dedi. ABD Ulusal Ekonomi Konseyi Başkanı Larry Kudlow ise konu ile ilgili yaptığı açıklamalarda bu ürünlerin başka ülkelerden de tedarik edebilecek mahiyette olduğunu belirtti. Beyaz Saray yetkilisi "Ulusal güvenlik kaygısı öncelikli olmaya devam edecek." şeklinde konuştu.

ABD'li Senatör Graham: Türkiye S-400'leri aktive etmezse yaptırımların etrafından dolanılabilir...

Erdoğan-Donald Trump görüşmesinin Türkiye'de basına yansıdığı gibi geçmemiş olabileceğini belirten Graham, şu ifadeleri kullandı; "Şu an Türkiye'deyim ve Türk medyasında Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, görüşmeleri sırasında Trump'ın 'S-400'leri aktive ederseniz yaptırımların etrafından bir yol buluruz' dediği yönündeki iddiası bildiriliyor. Bu konuşmanın gerçekleştiğinden kuşkuluyum. Bu bizim yasalarımıza göre imkânsız, eğer Türkiye Ruslardan aldıkları S-400 füze bataryalarını aktive ederse, yasalar uyarınca yaptırım uygulanması gerekir." Graham, "Ayrıca birkaç gün önce, Rus S-400 füze bataryalarını aktive etmeleri halinde Türkiye'ye F-35 satışını yasaklayan bir yasayı kabul ettik. Türkiye'ye aynı anda hem F-35 teknolojisini transfer edip hem de Rus füze bataryası almalarına izin vermemiz mümkün değil" dedi. Sunucunun "Yaptırımların kaçınılmaz olmadığını söylemiyorsunuz. Bir tür uzlaşma görüyor musunuz?" sorusu üzerine Senatör, önerisini açıkladı. Lindsey Graham, "Umarım. Türkiye stratejik müttefikimiz. Suriye'de bize yardım etti. NATO müttefiki aynı zamanda, ama Rus yapımı bir S-400 füze bataryası alamazlar. Başkan Trump, bir önceki yönetimin (Barack Obama) muhtemelen çok sert olduğunu söylerken haklıydı. Türkiye hava sahasını korumak için onlara Amerikan yapımı Patriot füze bataryasını satmış olmaları gerekirdi. Bu işin etrafından dolaşmanın yolu, Türkiye'yi S-400'leri aktive etmekten vazgeçirmek ve NATO ile uyumlu bir Patriot füze bataryası ile yerlerini değiştirmek" diye konuştu. "Türkiye ile bir çatışma istemiyorum. Oldukça önemli bir müttefikler, özellikle de Suriye ve bölge söz konusu olduğunda" diyen Senatör şöyle devam etti, "Ancak bizim yasalarımızda takdir yetkisi yoktur. Eğer S-400'leri aktive ederlerse, Amerikan yasaları kapsamında yaptırımlara maruz kalacaklar ve F-35 teknolojisi Türkiye'ye transfer edilemeyecek. Bu ikilemden bir çıkış yolu bulmalıyız."

ASYA

Hong Kong'un İngiltere'den Çin'e geçişinin yıl dönümünde göstericiler parlamento binasını bastı...

Hong Kong'un İngiltere'den Çin yönetimine geçişinin 22. yıl dönümünde suçluların Çin'e iade yasasını ve özerk bölgenin lideri Carrie Lam'i protesto eden göstericiler hükümet binasına girdi. Polis biber gazı ve copla olaya müdahale etti. Çıkan arbedede polis ve göstericilerden çok sayıda kişi yaralandı.

Özerk bir yapıya sahip olan Hong Kong'un lideri Carrie Lam yıl dönümü dolayısıyla düzenlenen törene eşi ve şehrin eski liderlerinden Tung Chee-hwa ile birlikte katıldı. Muhalifler tarafından Çin yanlısı olmakla eleştirilen Lam törende yaptığı konuşmada son dönemde yaşanan protestolarla ilgili "Bunlar bana bir politikacı olarak halkın hislerini her zaman tam olarak kavramak zorunda olduğumu hatırlattı." dedi. Lam, hükümetin yönetim biçimini gençlerin isteklerine daha uyumlu olacak şekilde değiştirmesi gerektiğini belirtti. Zanlıların Çin'e iadesi yasa tasarısının görüşmeleri protestolar sonrası 15 Haziran tarihinde askıya alınsa da çoğunluğu gençlerden oluşan göstericiler uzun süre eylem yaptı. Polis biber gazı ile müdahale ederek hükümet binasının kontrolünü protestoculardan geri aldı. Hong Kong'un lideri Carrie Lam şehrin İngiltere'den Çin'e bağlanmasının 22. yıl dönümü etkinlikleri sırasında yaşanan protestoları ve parlamentonun basılmasını "aşırı şiddet kullanımı" diyerek kınadı.